

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9CoCsp/44/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120222438
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6120222438.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejstříka, v spore žalobcu: KRUK Česká a Slovenská republika s.r.o., so sídlom Československé armády 954/7, 500 03 Hradec Králové, Česká republika, IČ: 247 85 199, zastúpeného ŠMÍDA advokátní kancelář s.r.o., so sídlom Eliščino nábř. 280/23, 500 03 Hradec Králové, Česká republika, IČ: 014 35 400, na území Slovenskej republiky vykonávajúceho advokáciu prostredníctvom organizačnej zložky: ŠMÍDA advokátní kancelář s.r.o., organizačná zložka, so sídlom Nám. sv. Egídia 42/97, 058 01 Poprad, IČO: 47 255 773, proti žalovanému: Z. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX O., zastúpenému Mgr. Samuelom Dorociakom, advokátom so sídlom X. O. XXX/XX, XXX XX U. O., o zaplatenie sumy 7.952,25 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin, č. k. 24Csp/81/2020-201 zo dňa 10. mája 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ō v o d n e n i e :

1) Napadnutým rozsudkom Okresný súd Martin zamietol žalobu a žalovanému proti žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu po tom, ako dospel k záveru o premlčaní uplatneného práva. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 497 ObZ, § 565 veta prvá, § 53 ods. 9, § 54a, § 100 ods. 1 veta prvá, § 101, § 103 veta druhá OZ. V konaní mal preukázané, že žalobca si uplatnil právo na vrátenie úveru, ktorý mal právny predchodca žalobcu žalovanému poskytnúť na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 04.02.2016 a ktorý mal žalovaný vrátiť mesačnými splátkami splatnými 25. dňa v mesiaci. Žalovaný tieto splátky riadne neplatil, preto právny predchodca žalobcu vyhlásil úver za predčasne splatný a žalovanému mal vzniknúť záväzok zaplatiť mu nevrátenú časť jeho istiny, vyčíslený úrok z neho, vyčíslený úrok z omeškania a nezaplatené poplatky vo výške žalovanej sumy. Mal za to, že z výpisu z úverového účtu žalovaného vyplýva, že naposledy mal čiastočne zaplatiť splátku splatnú dňa 25.01.2017, a preto právny predchodca žalobcu mohol uplatniť právo podľa ust. § 565 OZ pre nesplnenie uvedenej splátky a od tohto dňa začala plynúť premlčacia doba. Pre plynutie premlčacej doby nie je podstatné, či veriteľ skutočne uplatní právo podľa ust. § 565 OZ pre nesplnenie splátky poskytnutého úveru, pre nesplnenie ktorej môže uplatniť toto právo po prvý raz, alebo pre nesplnenie inej splátky. V zmysle ust. § 101 OZ je rozhodujúci práve okamih, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. V opačnom prípade by veriteľ mohol nedôvodne spôsobiť nezačatie plynutia premlčacej doby odkladaním uplatnenia práva podľa ust. § 565 OZ. Premlčacia doba uplynula dňa 25.01.2020. Keďže žaloba bola podaná dňa 29.01.2020, uplatnené právo je premlčané. Ohľadom začiatku plynutia tejto doby poukázal na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41CoCsp/34/2021 zo dňa 24.11.2021, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25CoCsp/27/2021 zo dňa 13.10.2021, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoCsp/20/2020 zo dňa 30.09.2021 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8CoCsp/13/2020 so dňa 19.08.2020. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 2 CSP vzhľadom na plný úspech žalovaného vo veci.

2) Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby ho odvolací súd zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie. Napadnuté rozhodnutie považoval za vecne nesprávne a nezákonné, pričom dôvodil ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Jeho právny predchodca využil možnosť vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru, kedy bol úkonom veriteľa zosplatený celý úver predčasne. Ide pritom len o jeho právo a nie o jeho povinnosť. Z ustanovenia § 565 OZ, ale ani z iného zákonného ustanovenia nevyplýva, že ak sa veriteľ rozhodne uplatniť svoje právo žiadať pre nesplnenie niektorej splátky zaplataenie celého dlhu, že tak musí urobiť pre prvú splátku, s úhradou ktorej sa dlžník dostal do meškania. Veriteľ je síce obmedzený lehotou, do kedy má toto právo realizovať, t. j. do splatnosti najbližšej splátky, avšak nie je obmedzený tým, že v prípade, ak je dlžník v omeškani s úhradou viacerých splátok, že toto právo musí uplatniť pre najskôr omeškanú splátku. Znenie § 103 OZ treba vykladať vo väzbe na právne dôsledky uvedené v ustanovení § 565 OZ, ktoré obmedzuje veriteľa v práve požadovať splnenie celého dlhu. Právo žiadať zaplataenie celej pohľadávky môže veriteľ len do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Ak by veriteľ svoje právo nevyužil, pokračovala by premičacia doba iba vo vzťahu k neuhradenej splátke. Súd založil svoj právny záver bez dostatočného preskúmania nastalej splatnosti celého dlhu (jednostranného právneho úkonu veriteľa adresovaného dlžníkovi), teda naplnenia zákonom stanovených podmienok pre splatnosť celého zostatku dlhu, ako i nerozlíšením už nastalej splatnosti jednotlivých splátok úveru, nesprávne označil celý uplatňovaný nárok za premičaný. Pokiaľ totiž ešte nenastane zročnosť celého dlhu, stávajú sa jeho splátky splatné postupne. Ak by následná zročnosť celého dlhu mala mať za následok začiatok plynutia premičacej doby celého dlhu od prvej historicky omeškanej splátky, tak by sa mohol posunúť začiatok plynutia premičacej doby pred okamih splatnosti všetkých omeškaných splátok nasledujúcej po prvej z nich. Takýto následok je zásadne neprípustný. Prostriedok ochrany veriteľa pred následkami nedodržania finančnej disciplíny dlžníkom, z princípu nemôže mať pre veriteľa uvedený nepriaznivý následok. Jediná splátka, pre nesplnenie ktorej banka uplatnila právo žiadať o zaplataenie celého dlhu, bola splátka splatná k 25.11.2017, pričom posledná evidovaná splátka bola evidovaná pôvodným veriteľom dňa 26.01.2017. V odvolaní poukázal aj na iné rozhodnutia súdov.

3) K podanému odvolaniu sa žalovaný v súdom stanovenej lehote nevyjadril.

4) Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 CSP odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5) Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6) K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu spravodlivosti nemusí dôjsť len nesprávnym procesným postupom, ale je to aj situácia, kedy samotným rozhodnutím súdu môže dôjsť k odňatiu práva na spravodlivosť, teda ak súd neaplikoval relevantnú právnu normu, ktorá mala zásadný význam pre rozhodnutie vo veci a od aplikácie ktorej závisel priamo aj výsledok konania.

7) Podľa § 53 ods. 9 OZ, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplataením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

8) Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplataenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

9) Podľa § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta;

týmto nie sú dotknuté pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu ani pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

10) Podľa ust. § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

11) Podľa ust. § 103 OZ ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

12) Z prejednávanej veci vyplynulo, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere o premlčaní nároku žalobcu, ktorý odvodzoval zo Zmluvy o splátkovom úvere uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu Z. Z., a s. a žalovaným dňa 04.02.2016, ktorá mala charakter spotrebiteľskej zmluvy. Mal preukázané, že žalovaný neplnil titulom úveru splátky splatné 25. dňa toho-ktorého mesiaca riadne a včas. Následne zistil, v dôsledku riadneho neplnenia splátok zo strany žalovaného, právny predchodca žalobcu vyhlásil úver za predčasne splatný. Naposledy žalovaný čiastočne zaplatil splátku splatnú dňa 25.01.2017, od ktorej si žalobca mohol uplatniť právo zosplatiť úver, a preto mal za to, že práve od tejto splátky začala plynúť premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 25.01.2020, pričom žaloba bola podaná dňa 29.01.2020.

13) V zmysle záverov súdu prvej inštancie, žalovaný bol v omeškaní s úhradou niekoľkých splátok, z ktorého dôvodu právny predchodca žalobcu využil svoje právo v zmysle ust. § 565 OZ, podľa ktorého, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Na základe uvedeného právny predchodca žalobcu listom zo dňa 02.03.2018 vyhlásil mimoriadnu splatnosť dňa 01.03.2018. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení rozhodnutia uviedol aj znenie ust. § 53 ods. 9 OZ, v zmysle ktorého, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva, ale v procese aplikácie právnej normy ho opomenul. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by sa zaoberal splnením podmienok ustanovených v ust. § 53 ods. 9 OZ, teda splnením podmienok mimoriadneho zosplatenia úveru.

14) Z okolností danej veci zároveň jednoznačne vyplynulo, že právnym predchodcom žalobcu bola banka - Z. Z., a.s. Kľúčovým predpisom upravujúcim činnosť bánk je zákon č. 483/2001 Z. z., ktorý v ust. § 92 ods. 8 veľmi presne upravuje, za akých podmienok môže banka postúpiť pohľadávku z úveru na inú banku a tiež aj na tretiu osobu, a to aj na osobu bez bankovej licencie a bez súhlasu dlžníka. V zmysle citovaného ustanovenia banka musí pre platné postúpenie pohľadávky splniť nasledovné podmienky: a) musí písomne vyzvať svojho klienta, aby dlh zaplatil a b) ak je napriek písomnej výzve klient v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, môže banka postúpiť pohľadávku uplynutím uvedených 90 dní. Podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej Zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Postúpenie pohľadávky v rozpore s uvedenými zákonnými podmienkami je absolútne neplatným právnym úkonom podľa ust. § 39 OZ (viď napr. rozhodnutie NS SR 4Cdo/83/2021). Súd prvej inštancie sa aplikáciou ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách v dôvodoch svojho rozhodnutia nezaoberal, aj napriek tomu, že v sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitimitáciu z úradnej povinnosti. Dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenie veriteľa.

15) V kontexte prijatých záverov súdom prvej inštancie ohľadom určenia začiatku plynutia premlčacej doby (keď za aplikácie ust. § 565 v spojení s ust. § 101 a § 103 veta druhá OZ stanovil moment začiatku plynutia premlčacej doby a to od poslednej čiastočnej zaplatenej splátky splatnej dňa 25.01.2017) odvolací súd považuje za potrebné nad rámec vyššie prijatých záverov poukázať na aktuálne uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/132/2021, v ktorom vyslovil názor, že aplikácia osobitného ust. § 53 ods. 9 OZ v spotrebiteľských vzťahoch vylučuje uplatnenie pravidla podľa druhej vety § 103 OZ. Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, pri premlčaní práva dodávateľa na zaplataenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 OZ) sa začiatok plynutia premlčacej doby spravuje všeobecným ust. § 101 OZ. V zmysle uvedeného sa veriteľ potom mohol na súde po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 OZ), čo znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 OZ).

16) Vychádzajúc z vyššie uvedených zákonných ustanovení a zistených skutočností odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže pri rozhodovaní neaplikoval relevantnú právnu normu, ktorá mala zásadný význam pre rozhodnutie vo veci a od aplikácie ktorej závisel priamo aj výsledok konania. Súd prvej inštancie sa nezaoberal splnením podmienok podľa ust. § 53 ods. 9 OZ (teda splnením podmienok mimoriadneho zosplatenia úveru žalovaného), a ani splnením podmienok podľa ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách. V ďalšom konaní bude preto úlohou súdu prvej inštancie vykonať prieskum splnenia podmienok pre platné mimoriadne zosplatenie úveru a následné platné postúpenie pohľadávky za účelom ustálenia otázky, či žalobca je v danom prípade aktívne vecne legitimovaným. Pri rozhodovaní o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP.

17) Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).